

SPIS TREŚCI

INDICE GENERALE	10
WYKAZ SKRÓTÓW	15
WSTĘP	17
BIBLIJNE PRZESŁANIE ZWIĄZANE Z SAKRAMENTEM CHRZTU	25
I. STAROTESTAMENTALNE ZAPOWIEDZI CHRZTU	25
1. STWORZENIE JAKO AKT NARODZIN CZŁOWIEKA	25
1.1. Funkcja i struktura opisu stworzenia z Rdz 1,1-2,4a	25
1.2. Czas otwierający zbawienie	26
1.3. Specyfika Bożego działania	27
1.4. Związek świata z Bogiem jako warunek istnienia	28
1.5. Akt oddzielenia	29
1.6. Wypełnienie świata życiem	30
1.7. Rola wody w opisie stwórczego dzieła	31
1.8. Życie ludzkie jako docelowy punkt stworzenia	32
1.9. Życie ludzkie jako novum pośród stworzeń	34
2. ODNOWIENIE ŚWIATA PRZEZ WODY POTOPU	35
2.1. Biblijna relacja o potopie na tle starożytnych mitów	36
2.2. Motywy zaistnienia potopu	38
2.3. Noe – zaczyn nowej ludzkości	40
2.4. Zbawcza rola wód potopu	42
2.5. Potop jako cezura nowego czasu	44
2.6. Zjednoczenie ludzkości z Bogiem przez przymierze zawarte z Noem ..	45
3. OCALENIE MOJŻESZA JAKO ZAPOWIEDŹ OCALENIA ŻYCIA IZRAELA	47
3.1. Kontekst opowiadania	47
3.2. Rola kobiet w ocaleniu Mojżesza	48
3.3. Przemiana losu Mojżesza	51
4. PRZEJŚCIE PRZEZ MORZE JAKO AKT KREACJI LUDU BOŻEGO ...	53
4.1. Struktura opowiadania	53
4.2. Objawienie mocy Boga wobec Egipcjan	54
4.3. Przemiana Izraela pośród morskich wód	56
	5

4.5. Motyw wiary w ocaleniu Izraelitów	58
4.6. Rola morskich wód w przemianie Izraela	59
5. PROROCTWO O TRWAŁYM ODNOWIENIU LUDU IZRAELA	
W Ez 36,16-38	63
5.1. Kontekst wyroczni	63
5.2. Konsekwencje nieprawości Izraela	64
5.3. Oczyszczenie i odnowienie Izraela	66
5.4. Napętnienie duchem Boga	68
5.5. Zapowiedzi pomyślności	69
6. ZAPOWIEDŹ WODY ŻYWEJ Z Ez 47,1-12	70
6.1. Struktura i kontekst wizji	71
6.2. Woda jako znak przyszłego odnowienia	71
6.3. Odbudowa więzi z Bogiem	73
6.4. Obfitość Bożego daru	74
6.5. Zapowiedź powrotu do stanu raju	77
II. OBRAZ CHRZTU W NOWYM TESTAMENCIE	79
1. CHRZEST W PRZEKAZIE SYNOPTYKÓW	79
1.1. Działalność i orędzie Jana Chrzciciela	79
1.2. Chrzest Jezusa w Jordanie	88
1.3. Ewangeliczny nakaz udzielania chrztu	94
2. CHRZEST W PRZEKAZIE DZIEJÓW APOSTOLSKICH	96
2.1. Pierwsze wezwanie do chrztu (Dz 2,1-41)	97
2.2. Chrzest pogan (Dz 8,26-40)	102
2.3. Zasady przyjmowania pogan do chrztu (Dz 10,1-11,18)	105
3. NAUKA ŚW. PAWŁA O CHRZCIE	108
3.1. Chrzest drogą do nowego życia (Rz 6,1-11)	109
3.2. Chrzest jako inicjacja w życie Kościoła (Ef 4,5)	112
3.3. Paschalny charakter chrztu (Kol 2,11-12)	113
3.4. Dalsze teologiczne aspekty nauki św. Pawła o chrzcie	115
4. CHRZEST W PRZEKAZIE EWANGELII WEDŁUG ŚW. JANA	120
4.1. Chrzest Jana Chrzciciela a chrzest Jezusa (J 1,19-34)	121
4.2. Nowe narodzenie (J 3,1-21)	125
4.3. Woda żywa (J 4,1-42)	128
4.4. Uzdrawienie ślepeca (J 9,1-41)	131
5. CHRZEST W POZOSTAŁYCH KSIĘGACH	
NOWEGO TESTAMENTU	137
5.1. Pouczenia katechumenów (Hbr 6,1-2)	137
5.2. Przebudzenie sumienia (1 P 3,21)	140
5.3. Chrzest jako zapowiedź przyszłej chwały (Ap 7,9-17)	144
5.4. Trwanie w świętości	146
5.5. Niebiańska Jerozolima jako pełnia życia ochrzczonych (Ap 21,1-22,3) ...	148

TEOLOGIA LITURGICZNA SAKRAMENTU CHRZTU DZIECI	153
I. CHRZEST DZIECI W HISTORII KOŚCIOŁA	153
1. CHRZEST DZIECI W NAUCZANIU KOŚCIOŁA	153
2. CHRZEST DZIECI W KSIĘGACH LITURGICZNYCH	159
2.1. Chrzest w <i>Sakramentarzu Gelazjańskim</i> i w <i>Ordo Romanus XI</i>	160
2.2. Sakrament chrztu dzieci w księgach liturgicznych z okresu od VIII do XVI wieku	164
2.3. Liturgia chrztu dzieci w <i>Rituale Romanum</i> z 1614 roku	167
II. ORDO BAPTISMI PARVULORUM – OWOC REFORMY LITURGICZNEJ SOBORU WATYKAŃSKIEGO II	171
1. OBRZĘDY WSTĘPNE LITURGII CHRZTU DZIECI	173
1.1. Wybór i nadanie imienia dziecku	173
1.2. Chrzest w wierze Kościoła wyznawanej przez rodziców i chrzestnych	174
1.3. Znaczą cię znakiem krzyża	175
2. SŁOWO BOŻE W LITURGII CHRZCIELNEJ	176
2.1. Formuły modlitwy powszechnej i litania do świętych	177
2.2. Modlitwa z egzorcyzmem i włożenie ręki	179
3. LITURGIA SAKRAMENTU	180
3.1. Znak chrzcielniczy	180
3.2. Formuły poświęcenia wody	182
3.3. Wyrzeczenie się zła	184
3.4. Wyznanie wiary	185
3.5. Formuła chrzcielna	186
4. OBRZĘDY WYJAŚNIAJĄCE	188
4.1. Namaszczenie olejem krzyżma świętego	188
4.2. Symbolika białej szaty	190
4.3. Wręczenie zapalonej świecy	191
5. OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA	194
5.1. Chrzest początkiem chrześcijańskiej drogi	194
5.2. Uroczyste błogosławieństwo	195
6. CHRZEST W NIEBEZPIECZEŃSTWIE ŚMIERCI	196
7. PRZYNIESIENIE DO KOŚCIOŁA DZIECKA JUŻ OCHRZCZONEGO	197
III. ASPEKTY TEOLOGICZNE SAKRAMENTU CHRZTU	199
1. CHRZEST ZANURZENIEM W ŚMIERĆ I ZMARTWYCHWSTANIE JEZUSA	199

2. NARODZINY DO NOWEGO ŻYCIA DZIECKA BOŻEGO	201
3. CHRZEST UDZIELA DUCHA ŚWIĘTEGO	202
4. CHRZEST OCZYSZCZA Z GRZECHÓW	204
5. CHRZEST UDZIELA WIARY	206
6. CHRZEST BRAMĄ DO KOŚCIOŁA	207
PRAWO KANONICZNE	211
I. WYMOGI PRAWA KANONICZNEGO W ODNIESIENIU DO SAKRAMENTU CHRZTU	211
1. POJĘCIE CHRZTU	211
2. MATERIA I FORMUŁA SAKRAMENTU	213
3. NADANIE IMIENIA	216
4. CZAS I MIEJSCE CHRZTU	217
5. ODMOWA UDZIELENIA CHRZTU	219
6. CHRZEST WARUNKOWY	221
7. UDOKUMENTOWANIE FAKTU CHRZTU I ODTWORZENIE AKTU CHRZTU	223
II. PODMIOTY PRZYJMUJĄCE SAKRAMENT CHRZTU ŚWIĘTEGO	225
1. PODMIOTOWOŚĆ NATURALNA A PODMIOTOWOŚĆ KANONICZNA	225
1.1. Podmiotowość naturalna	225
1.2. Podmiotowość kanoniczna	227
2. DZIECKO PODMIOTEM SAKRAMENTU CHRZTU	229
2.1. Pozycja prawna dziecka	230
2.2. Przygotowanie dziecka do chrztu	231
2.3. Wymagania przy chrzcie dziecka	234
2. DOROSŁY PODMIOTEM SAKRAMENTU CHRZTU	240
3.1. Pozycja prawna dorosłego kandydata do chrztu	240
3.2. Przygotowanie dorosłego do przyjęcia chrztu	241
III. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA PRZYGOTOWANIE I UDZIELENIE SAKRAMENTU CHRZTU	246
1. SZAFARZE SAKRAMENTU CHRZTU	247

1.1. Szafarze zwyczajni	248
1.2. Szafarze nadzwyczajni	251
2. RODZICE CHRZESTNI	256
3. ŚWIADKOWIE CHRZTU	258
ZAKOŃCZENIE	261
BIBLIOGRAFIA	266
SOMMARIO	277